

RED NOSE COMPANY

& TEATTERI QUO VADIS

TIMO RUUSKANEN & TUUKKA VASAMA • ILMARI KIANTO • OHJAUS: OTSO KAUTTO

PUNAINEN VIIVA

REDNOSE.FI

Zin ja Mike Kiantajärven rannalla Suomussalmella. Portaat johtavat rannasta Ilmari Kiannon Turjanlinnaan. "Näillä tienoin, tässä jossain se oli hänen jo ennen katsomansa asuinpaikka! Siinä oli koskematon korkea metsä ja etelän rinne suojassa vihasilta pohjan viimoilta. Tuossa valkoinen hietikka lahden pohjukassa, jossa pajupensasten sisässä porisi raitis korpipuro." Metsähallitus ei alun alkaen halunnut vuokrata tonttia Kiannolle, mistä sydämistyneenä hän kirjoitti häväistyskirjan "Metsäherran herjaaja". Tämän seurauksena itse Metsähallituksen pääjohtaja saapui paikalle ja lupaa tontin lohkomiseen heltsi.

TYÖRYHMÄ

NÄYTTÄMÖLLÄ: Mike (Tuukka Vasama) ja Zin (Timo Ruuskanen)

OHJAUS: Otso Kautto (Teatteri Quo Vadis)

TEKSTI: Ilmari Kianto ja työryhmä

TUOTANTO: Niina Bergius, Tuukka Vasama, Tinni Torikka (Red Nose Company)

VALOSUUNNITTELU KIERTUEELLA: Roy Boswell / Mia Jalerva / Jere Kolehmainen

MUSIIKIN SOVITUS, PUVUT JA LAVASTUS: työryhmä

LAVASTEIDEN RAKENNUS: Jouni Kuusimäki

VERHOJEN OMPELU: Ismo Salonen (Melodrama Oy)

GRAAFINEN SUUNNITTELU JA KANNEN VALOKUVA: Tero Ahonen

KÄSIOHJELMAN VALOKUVAT TURJANLINNASTA: työryhmä

TUOTANTOHARJOITTELIJAT: Elina Aholainen, Karoliina Illi, Reetta Laapotti, Sanni Martiskainen, Viivi Pietiläinen, Mika Vainio

KIITOS YHTEISTYÖSTÄ: Teatteri Avoimet Ovet (valosuunnittelija Antti Kujala), Turun kaupunginteatteri (pukusuunnittelija Tuomas Lampinen).

TEKSTIN OIKEUDET: Kiannon Turjanlinna Oy / pro Ilmari Kianto

Käsiohjelman tietolähteenä käytetty mm. teosta Nälkämaan keisari (Otava 1986, toim. Raija-Liisa Kansio-Kianto) sekä Ilmari Kianto -seuran nettisivuja www.kianto.org.

Ensi-ilta Teatteri Avoimissa Ovissa 22.1.2016

KIITOKSET: Perheet, Raija-Liisa Kianto, Red Nose Companyn klovnit, Heini Tola ja Sinna Laaksonen, Mikko Kouki, Mika Myllyaho, Päivi Isosaari; Mirva Pulkkinen, Heidi Backström, Jenny Nordlund, Annamari Karjalainen ja Kaius Rahikka / Eskus – Esitystaiteen keskus, Todellisuuden Tutkimuskeskus, Miira Sippola, Ossi Kajas, Satu Kiiskinen sekä kaikkien yhteistyöteattereiden henkilökunta.

TEKIJÄT

TIMO RUUSKANEN

Timo Ruuskanen (Zin) on 44-vuotias näyttelijä Helsingistä. Zinillä, ei kun Timolla, on vaimo, joka työskentelee teatteriohjaajana sekä kaksi lasta, 8- ja 10-vuotiaat tytöt. Timo on työskennellyt mm. Kansallisteatterissa, Helsingin, Espoon, Kuopion sekä Joensuun kaupunginteattereissa, Teatteri Avoimissa Ovilla sekä Teatteri Hevosenkengässä. Hän kuuluu Improvisaatioteatteri Reactoriin ja on Red Nose Companyn perustajajäseniä.

TUUKKA VASAMA

Tuukka Vasama (Mike) on 39-vuotias porvoolainen näyttelijä. Mikella - tai siis Tuukalla - on vaimo, joka työskentelee teatteriohjaajana sekä kaksi lasta, 11- ja 13-vuotiaat pojat. Red Nose Companyn ohella Tuukka tekee lastenteatteria Lilla Villanissa sekä nykytaidetta Esitystaiteen seurassa. Lisäksi Tuukka on vierailullut mm. Helsingin ja Turun kaupunginteattereissa. Hänen lausuntaesityksiään on palkittu sekä Suomessa että ulkomailla, ja hän on vakiovieras Kajaanin Runoviikolla ja radion runo-ohjelmissa.

OTSO KAUTTO

Otso Kautto on 55-vuotias helsinkiläinen kirjailija, palkittu teatteriohjaaja ja esiintyvä runoilija. Otso on vuoden vanha isoisä. Hänen teoksiaan on käännetty useille eri kielille, ja hänen ohjauksiaan on nähty ympäri maailmaa niin suurissa laitoksissa kuin pienissä ryhmissä, ennen kaikkea Teatteri Quo Vadiksessa ja Suomen Kansallisteatterissa. Kautto esittää runouttaan The Poetry Bandissä ja suorittaa tohtoriopintoja Taideyliopistossa aiheenaan rituaalin taju.

"Tämän kuvan sivelsi Jyrki Repin, maailmankuuluisan Ilja Repinin poika. Hän maalasi naamatauluni Hotelli Metrossa. Taiteilija oli asettanut taululle hinnaksi 80 tuh. mk. luvaten puolet minulle, joka möisin sen heti 50:llä tuhannella. Kuka ostaa? Kuka auttaa Punaisen Viivan ja Ryysyrannan Joosepin tekijää? (Taitaisinpä myöä 40 tuh.). Munkkiniemi 20/1 anno Domini 1950 Länsitie 32 B 59 Ilmari Kianto, 75-76 vuotias korpikirjailija".

Kiannon vakituksena tapana oli maalaila kyltteihin, lautasiin, kiviin ym. esineisiin tekstinpätäkää - hetken mielijohteita, sananparsia, latinan- venäjän-, ruotsin- ja saksankielisiä viisauksia, hullutuksia, käskyjä, kehotuksia, kieltoja, runoja raamatunlauseita... kaikenlaisia harkittuja tai harkitsemattomia soinnutteluja.

Maiset, jumalauta,
älkää räjähtäkö ! ←
Si sepius non oiset ezala
nos Vin eum dia
condervatoni

Toukokuu 1911
Laitila J. J. J.

Kirjailijan työpöydän ääressä. Sotien jälkeen Kianto haki säännöllisesti lehti-ilmoituksin itselleen sihteeriä. Vaatimuksena oli, että tytön piti ehdottomasti osata soutaa ja hiihtää, tehdä avanto ja olla muutenkin riski ja tervejärkinen. Konekirjoitustaito ei ollut niin välttämätön.

Karhu kiinnosti ja lumosi Kiantoa hänen koko elämänsä ajan. Hänen kodissaan oli lähes luonnollisen kokoisia puisia karhuveistoksia, nurkassa karhukeihäs ja seinällä karhuntaija. Yhdelle pojistaan hän antoi nimen Otso. Osin kullalla kuorrutettu karhunhammas kellonvitjoista riippumassa kuului Kiannon juhla-asuun.

SANA TEKIJÖILTÄ

Me näytämme Punaisen viivan, me avaamme Iki Kiannon elämää, ja me sivuamme sitä miksi me teemme juuri tätä teosta. Teatterimme ei ole mahdollista ilman henkilökohtaista suhdetta. Kun kloveni kertoo, kertoo hän aina myös itsestään. Joskus on puhuttava, joskus laulettava ja soitettava, ja toisinaan on saatava hiljaisuus puhumaan.

"Itsekohtaisuus, itsensäpaljastelu, itsensä analysoiminen eli eritteleminen, subjektiivisuus, persoonallisuus - tai miksi kaikeksi sitä nyt sanottakoonkin - on minun mielestäni kaiken kaunokirjallisuuden ensimmäinen ehto, lähtien luonnollisesti siitä edellytyksestä, että ihminen tahtoo rehellisesti tunnustaa huonotkin puolensa." -Iki

Edellinen yhteinen teoksemme, Hotakaisen Juoksuhaudantie lähti suhteesta perheeseen, kotitöihin, asumiseen ja eron pelkoon. Nyt lähtökohtana oli idealismin ja poliittisen vaikuttamisen mahdollisuus, ja mahdottomuus. Ja miten siitä voi ja saa puhua tai ajatella.

Aloimme harjoitella vuosi sitten. Ikävä kyllä teos on tullut jatkuvasti ajankohtaisemmaksi. Utopistinen sosiaalidemokraattinen projekti josta Punainen viiva kertoo, ja joka toteutui, on alkanut reunoiltaan rispaantua. Herravihan äänenpainot ovat saaneet uutta sointia, luokkayhteiskunta elpyy, eikä julmankauniina näyttäytyvä luonto tule koskaan olemaan kuin Kiannon kuvauksissa.

Kianto vei meidät myös toiselle raiteelle: kirjailijan luontosuhde on sivuuttamaton, ja hänen kielensä on osa sitä. Tapa jolla Kianto letittää uskontoa, luontoa ja poliittista on yhä edelleen poikkeuksellista. Kiannon kielessä ulkoinen ja sisäinen ovat yksi ja sama.

Improvisoinnilla on esityksessämme tärkeä osuus. Klovnit esittävät joka ilta saman teoksen, mutta miten - se vaihtelee. Otamme impulsseja yleisön reaktioista ja toisistamme, ja ennen kaikkea virheistä ja sattumuksista - ja annamme niiden ohjalla esityksen kulkua. Tämä esitys on kansankokous, jossa paikalle saapuneet äänes-tävät läsnäolollaan.

Ensi-illan alla 11.1.2016 Otso, Timo, Tuukka

RED NOSE COMPANY

Red Nose Company on ensimmäinen teatteriklovneriaan erikoistunut ryhmä Suomessa. Se on toiminut vuodesta 2005 nimellä RedNoseClub. Vuonna 2016 ryhmä otti käyttöön uuden nimensä; se alleviivaa, että kyse on ammattiteatteriryhmästä, jonka työssä myös kansainvälinen ulottuvuus on tärkeä.

Red Nose Companyn jäsenistön muodostaa 11 Teatterikorkeakoulun käynnyttä näyttelijää. Ryhmän työskentely pohjautuu ranskalaisen Philip Boulayn oppeihin, joiden pohjalta ryhmä on kehittänyt omaa teatteri-improvisaation tyyliään.

Red Nose Companyn edellinen ensi-ilta oli Anton Tšehovin Lokki, joka nähtiin Espoon Kaupunginteatterissa syksyllä 2015. Vuosina 2014-2015 ryhmä on kiertänyt Suomea Juoksuhaudantie-esityksellä; huippusuosion saaneen esityksen takaa löytyy Punaisen viivan tekijäkolmikko Kautto - Ruuskanen - Vasama. Juoksuhaudantie jatkaa edelleen ohjelmistossa.

Punainen viiva on Red Nose Companyn kuudes tuotanto.

TEATTERI QUO VADIS

Teatteri Quo Vadis on vuonna 1985 perustettu kansainvälinen, nomadinen teatteriryhmä. Teatteri Quo Vadista on määritelty ryhmäksi, jota on vaikea määritellä. Se oli tekijöilleen alun perin laboratorio, jossa tehdä sitä mitä muualla ei voi tehdä, mutta vuosien myötä se on kasvanut ryhmän ja sitä lähellä olevien ihmisten taiteellisen elämänhalun ilmaukseksi. Red Nose Companyn ja Quo Vadiksen yhteistyö alkoi vuonna 2014 ensi-iltansa saaneesta Juoksuhaudantiestä.

Ilmari Kianto oli suuri saunan ystävä ja kylpi säännöllisesti. Saunarannan kautta sapuivat myös linnan lukuisat vieraat. Kirjailijan vilkas seuraelämä herätti kainuulaisissa niin ihmetystä kuin paheksuntaakin. Kianto itse suhtautui ymmärtäväisesti hänestä levitettyihin juoruihin. Turjanlinnan pirtin pilariin hän maalasi tekstin: "Fama crescit eundo" - Huhu kasvaa kulkiessaan.

Talvisodan alkuvaiheessa Suomussalmi oli kiivaiden taisteluiden näyttämönä, ja suomalaiset joukot polttivat Kiannon huvilan vetäytyessään. Kianto otti yhteyttä tasavallan presidenttiin ja pyysi järjestämään kansalaiskeräyksen; sen myötä ja kustannusyhtiö Otavan avustuksella paikalle rakennettiin uusi talo. Rakennusvirheen vuoksi uusikin talo paloi, kun leivinuunia lämmitettiin ensi kertaa. Nykyisellään raunioista kasvaa heinää. Taustalla Kiannon *"Tietäväisen Temppeleksi"* nimeämä aitta.

PUNAINEN VIIVA KIERTUEELLA

Vuonna 2016 ensi-iltansa saanutta Punaista viivaa on vuoden aikana esitetty jo yli 60 kertaa. Vuonna 2017 toteutamme valtakunnallisen Suomi 100 -juhlakiertueen, joka käynnistyi Kansallisteatterista. Teemme esityksiä myös yläkoululaisille kulttuurirahastojen Taidetestaajat-hankkeen puitteissa sekä vanhustyön yksiköihin yhdessä Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön kanssa.

Esitys on kiertänyt mm. seuraavissa paikoissa: Jyväskylän kaupunginteatteri, Kajaanin Runoviikko, Kajaanin kaupunginteatteri, Kanneltalo (Helsinki), Kansallisteatteri, Kulttuurikeskus Poleeni (Pieksämäki), Kuopion kaupunginteatteri, Lappeenrannan kaupunginteatteri, Malmitalo (Helsinki), Mikkelin Teatteri, Oulun kaupunginteatteri, Riihimäen Teatteri, Stoa (Helsinki), Teatteri Avoimet Ovet (Helsinki), Teatteri Provinssi (Salo), Teatteri Retikka (Suomussalmi), Suomen instituutti (Tukholma), Turun kaupunginteatteri, Varkauden Teatteri ja Vuotalo (Helsinki). Ja matka jatkuu...!

Katso esityskalenteri www.rednose.fi.

TILAUSESITYKSET

Punaisen viivan voi tilata monenlaisiin esityspaikkoihin. Lisäksi tarjoamme suosittuja työpajoja koululaisille sekä ohjelmaa yrityksille. Kiertue- ja tilausohjelmistossa jatkavat myös huippusuositettu Juoksuhaudantie sekä lastenesitys Keisarin uudet vaatteet.

Tiedustelut: Tuottaja Niina Bergius / 044 235 4774 / info@rednose.fi

Red Nose Companyn toimintaa tukevat Suomen Kulttuurirahasto, Taiteen edistämiskeskus, Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Helsingin kulttuurikeskus.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Suomussalmen pappilan rannassa sijaitsevan vanhan aitan oveen oli kaiverrettu vanhoja lappalaisten taikamerkkejä. Näistä Ilmari Iki-Kianto poimi itselleen oman puumerkin, tursaansydämen, jota hän sitten käytti läpi elämänsä. Tursas eli Iki-Turso oli muinainen suomalainen jumalhahmo, sotaisa ja riidanhaluinen. Kalevalassa Iki-Turso hyökkää Kalevan kansaa vastaan, mutta Väinämöinen tarttuu tätä korvasta ja vaatii jättämään ihmiset rauhaan. Valan pantiksi Tursas luovuttaa sydämensä. Tämän vuoksi Tursaansydämen uskottiin tuovan onnea ja suojelevan kirouksilta.

WWW.REDNOSE.FI

WWW.FACEBOOK.COM/REDNOSECOMPANY.FI

[#REDNOSECOMPANY](https://www.instagram.com/REDNOSECOMPANY)

[@REDNOSEFI](https://www.instagram.com/REDNOSEFI)